

Halászati Lapok

Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet Lapja | Szerkeszti: Szerkesztő Bizottság | Felelős szerkesztő: Hajtun György
Ez a lapszám az Agrárminisztérium támogatásával készült.

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

XXIII. évfolyam
2022. december

Rossz év után csak jobb jöhet

Ahogy közeledik a karácsony, úgy sűrűsödnek a telefonok: lesz-e elegendő magyar hal a fogyasztóknak, és ha igen, milyen áron? Sziráki Bencét, a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szövetség (MA-HAL) ügyvezető igazgatóját kérdeztük a karácsonyi halellátásról, de nemcsak arról és a hal drágulásáról vagy az ágazat tevékenységéről, hanem a szakmaközi szervezet idei évi tevékenységéről is.

Az idei év a magyar haltermelés legrosszabb időszaka az utóbbi harminc esztendőben. Nagyon sok negatív hatás érte az ágazatot, ami igencsak megkeserítette a haltermelők életét. A halászati ágazatot éppúgy sújtja az energiaválság, a takarmányár drasztikus emelkedése, a termelés és a forgóeszköz-finanszírozás költségeinek megugrása, az üzemanyagár emelkedése, és végül, de nem utolsósorban az aszály, mint a mezőgazdaság többi ágazatát. Az alapanyag-termelés problémái az élelmiszerárakba is begyűrűztek, amit tovább növelt a magas infláció.

Kényszerű áremelés

Ebben a gazdasági környezetben a haltermelők sem tehettek mást, mint hogy a hal eladási árában legalább a termelési költségek egy részét érvényesítsék – ahogy a többi gazdálkodó és termelő is teszi.

Azt, hogy a kereskedelmi láncok milyen áron adják a pontyot, az afrikai harcsát, és a többi itthon termelt édesvízi halat, a haltermelők nem tudják befolyásolni. Az ügyvezető igazgató szerint karácsonykor az élő ponty kilogrammjának 1800-2000 forint lesz a tóparti értékesítési ára, a feldolgozott halhús, pontosabban a pontyfilé pedig 3500-4000 forintért lesz kapható. Az afrikai harcsafilé ára is emelkedett,

mivel a termelők kénytelenek voltak 3800-4200 forintra emelni az árát. Ez a drágulás azonban csak részben kompenzálja a költségek növekedését, vagyis az ágazat eddigi alig 4 százalékos jövedelmezősége minden bizonnyal további 1-2 százalékkal romlik az év végére.

Sajnálatos, hogy a média sokkoló áremelkedésről ír a hal és a haltermékek esetében. A haltermelők a válság előtt olcsón adták a halat, amit a fogyasztók örömmel elfogadtak. Az áremelkedés mindegyik húsfélénél ugyanolyan drasztikus, mint a halnál. A tógazdasági haltermelés hároméves ciklusban állítja elő a legnépszerűbb hazai halat, a pontyot, a haltermelők kenyérhalát. A fogyasztóknak is be kell látniuk, hogy a halhús-előállítás nemcsak nagy szakmai hozzáértést és egész éves kemény fizikai munkát igényel, hanem a termelés költsége is egyre növekszik. Mivel a bevezetőben felsorolt termelési tényezők mindegyike jelentősen drágult, ezért az idei karácsonyra a korábban megszokott árszinttől el kellett térni.

Kevesebb hal „termett”

Az ügyvezető igazgató attól tart, hogy a fogyasztók a magasabb ár miatt a halat prémium terméként fogják kezelni, és más húsfélét vásárolnak helyette – tegyük hozzá: azokat is magasabb áron.

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Sziráki Bence ügyvezető igazgató

Az idei lehalászásnak még nincs vége, de már most látszik, hogy idén 15-20 százalékkal kevesebb halat tudnak piacra vinni a haltermelők. Azonban a hazai halfogyasztás trendjét figyelembe véve lesz elegendő kiváló minőségű hal a boltokban, és elég bő választékban. A kérdés csak az, hogy a fogyasztók hajlandóak-e megfizetni a drágább, széles kínálatot.

Ha nem a megszokott mennyiségben vásárolnak halat karácsonykor, akkor még nehezebb helyzetbe kerül a halászati ágazat, mert nem lesz elég bevétele a tevékenysége fenntartásához. A hazai haltermelés megmaradásához, a munkahelyek megtartásához, netán az ágazat fejlesztéséhez nagy mértékben hozzájárulhatnak a fogyasztók a vásárlással. Szükség volna rá, mert az ágazat legnagyobb hazai partnerének, a horgásztársadalomnak a vásárlóereje is csökkent, idén jóval kevesebb halat tudtak venni a haltelepítéshez. A horgász szervezetek sincsenek könnyű helyzetben, mert az ő bevételeik sem nőtt, miközben az ő költségeik is emelkedtek, mondta Sziráki Bence.

A MA-HAL immár negyedik éve közzéteszi karácsony előtt megnyíló halvásárlási

Áldott, békés karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt kívánunk a magyar halászságnak és minden kedves Olvasónknak!

pontokat, interaktív térképen, ami a különböző közösségi felületeken és honlapokon is elérhető. Idén is megosztanak információt, amelyek segítenek a vásárlóknak a lakhelyükhöz legközelebbi halértékesítő hely megtalálásában. A karácsonyi vásár előtt sajtótájékoztatót rendeznek az Agrárminisztériummal közösen annak érdekében, hogy széles körű tájékoztatást adjanak a halvásárlási lehetőségekről.

A szakmaközi szervezet az anyagi erejéhez mérten sokat tesz a halfogyasztás növeléséért. A hároméves „Halpéntek” kampány keretében a fogyasztókat szólítja meg a szervezet annak érdekében, hogy ha halat vásárolnak az ünnepekre, akkor a kiváló minőségű itthon előállított halfajokat, haltermékeket válasszák, fogalmazott az ügyvezető igazgató.

Technológiaváltás szükséges

A korábbi évek javuló trendje után 2020-ban csökkent az egy főre jutó éves hazai halfogyasztás. Ezt tavaly sikerült megállítani, idén pedig már a 2019-es adatot is meghaladtuk. Számokban kifejezve: 2019-ben 6,45 kg/fő/év volt a fogyasztási, ami 2020-ban 6,37 kg/fő/évre csökkent, viszont tavaly sikerült 6,52 kg/fő/évre növelni. Az itthon fogyasztott hal túlnyomó része, 78 százaléka importból származik. Ezért a szakmaközi szervezet arra törekszik, hogy akár az exportált mennyiség csökkentése árán is minél több hazai termelésű hal kerüljön a magyar családok asztalára. Az export átlagosan 4-6 ezer tonna, és főként élő ponty, ami Romániában, Lengyelországban, Ausztriában, Németországban, Olaszországban talál vevőre, tájékoztattott a MA-HAL igazgatója.

Visszatérve az ágazat helyzetére, Sziráki Bence hangsúlyozta, hogy az idei nehéz év arra is felhívta a figyelmet, hogy a haltermelőknél új termelési technológiákkal kell az időjárás okozta kihívásokra válaszolniuk. A hagyományos haltermelési technológiával már nem lehet megfelelő jövedelmet elérni. Elsősorban a dunántúli völgyzárógátas tavaknál van szükség a változtatásra, mivel az idei aszály is megmutatta, hogy mennyire kitétek a tógazdaságok a csapadéknak, illetve annak, ha nincs csapadék. Az aszály idején egyszerűen nem lehet a tavakat üzemi szintű vízzel feltölteni, ezért át kell térni a kétéves termelési ciklusokra. A másik lehetőség az, hogy más kihelyezési szerkezetben kellene a haltermelést megoldani, ami maga után vonná a takarmányozási feladatok megváltoztatását is. Nagyon fontos, hogy az egy vízgyűjtő területen elhelyezkedő völgyzárógátas tógazdaságok összehangolják a működésüket a vízpórolás miatt, és egyeztessék, hogy ki mikor halászik. A lehalasztást a legmélyebben

fekvő tavaknál kell kezdeni, mert az ott eleresztett víz helyébe feljebből érkezne a vízpótlás. Ez azért nehéz feladat, mert a piac igényei szerint szoktak lehalászni a tógazdaságokban, így gyakran átfedés mutatkozik a lehalasztás időpontjában, mutatott rá az ügyvezető igazgató.

Kompenzációs javaslat

Az idei évben az input anyag árai jelentősen megemelkedtek, csökkent a termésmennyiség, így nagyon sok termelőnél gondot jelent a forgótőke előteremtése. Úgy is mondhatjuk, hogy a vállalkozások forráshiánnyal küzdenek, sokak fejében megfordult, hogy miből fogja a jövő évi termelését finanszírozni. A MA-HAL úgy próbál segíteni a termelőknél, hogy azt javasolja az Agrárminisztériumnak, hogy a MAHOP-ban, az egyes pályázatokból visszamaradó forrásokat a tógazdaságok és az intenzív üzemek igénybe vehessék az input anyagok (takarmány beszerzés, energiaár kompenzáció stb.) vásárlásához. A tárgyalások már folynak az Agrárminisztériummal, és remény is van arra, hogy a minisztérium befogadja a szakmaközi szervezet javaslatát. Az összeg még nem számszerűsíthető, mivel a MAHOP pályázatokat ez év végéig kell lezárni, ugyanakkor – éppen az önerő hiánya miatt – sok beruházási elképzelés hiúsult meg, így egymilliárd forint körüli összegre lehetne számítani. Kompenzációs pályázat egyébként él a MAHOP-ban, de Brüsszelnek is rá kell bólintania a pénz felhasználására, mondta az ügyvezető igazgató.

A MAHOP Plusz programot Brüsszel még nem fogadta el, de várhatóan jövő év első felében már meg fognak jelenni az első pályázati kiírások. Sziráki Bence azt hangsúlyozta, hogy az új támogatási ciklusban már lehetőség nyílik a keretösszeg 15 százalékáig az ökológiai kompenzáció kifizetésére, ami a tógazdaságoknak hektáronként 35-37 ezer forint/év támogatást jelent öt éven keresztül. A beruházási pályázatok várhatóan jövő év végére szintén megjelennek, mégpedig nagyobb támogatási intenzitással. A MA-HAL javaslatát elfogadva 60 százalékos intenzitású lesz a beruházási támogatás, ami azt jelenti, hogy 40 százalékos önerőt kell a pályázatok megvalósításához hozzátenni, fogalmazott Sziráki Bence.

A mostani, válságos időszakban, amikor a kormány az intézményeit is spórolásra szorította, az érdekképviseleti szervezetnek mindenféle mozgástere beszűkült. De az eddig végzett munka annyiban meghozza a gyümölcsét, hogy a szervezet taglétszáma évről évre nő. A vállalkozók fontosnak tartják, hogy a MA-HAL tagjai legyenek, mert látják, hogy a szakmaközi szer-

vezet valódi érdekképviseleti munkát végez. Szolgáltatásokat is biztosítanak a tagjaiknak, amiket jövőre is folytatni kívánnak. Gondoljunk csak a három folyóirat (Halászati Lapok, Halászat, Éves jelentés) fenntartására, a tagok számára ingyenes eljuttatására, az állatorvosi szolgáltatásra, a ponty fajtaelismerő teljesítményvizsgálati rendszerének a fenntartására. A tagság anyagi helyzete egyáltalán nem megnyugtató, végesek a források, ezért az elnökség döntése alapján a 2017-ben elfogadott tagdíjrendszer lesz érvényben 2023-ban is. A szakmaközi szervezetnek is összebb kell húznia a nadrágszíjat, de ez nem lesz kihatással a hatékonyabb, fenntartható munkavégzésre.

Nem emelik a tagdíjat

A jövő évi költségvetés változatlan összegben számol a tagdíjbevételekkel, és a Dinnyési Halgazdaság Kft. bérleti díja sem változik. A pályázati források viszont csökkenni fognak, mivel a kormányzat is nehéz helyzetben van. Emiatt kisebb összegű pályázatok kiírására kell számítani.

A civil szervezetek jövőre sokkal nehezebben jutnak állami támogatáshoz. Ez a MA-HAL napi működését nem befolyásolja, de néhány tervről le kell mondania, például a Dinnyési Halgazdaság Kft. továbbfejlesztéséről és az országos halfőzőverseny megszervezéséről. A tagdíj és a bérleti díj változatlan marad, de reálértéken már kisebb, mint öt évvel ezelőtt volt. Emiatt egyre több külső forrást kell bevonnai a működés színvonalának a fenntartásához. A marketingtevékenységet folytatni kell, azonban a „Halpéntek” programot csak szűkített változatban tudják megvalósítani.

A Dinnyési Halgazdaság Kft. helyzetéről szólva Sziráki Bence elmondta, hogy az elmúlt időszakban több fejlesztést megvalósítottak pályázati segítséggel. Felújították a keltetőház laboratóriumát, 50 kilowattos napelemrendszert telepítettek, új halszállító tehergépjárművet vásároltak, több tavat kikutortak és felújítottak. Decemberben átadják az új mintaboltot, ahol a helyi haleledést kulturáltan tudják lebonyolítani. A tógazdaságnak nagy szüksége van ezekre a bevételekre, mivel a 102 hektáros gazdaságban idén csupán 46 hektárt tudtak feltölteni vízzel, vagyis csak ekkora felületen tudtak halat termelni. Szerencsére pénzügyi szempontból nincs baj, mert a keltetőben idén is jól sikerült a harcsa-, a csuka- és a süllőivadék-előállítás, amelyeket sikerült jól értékesíteni. Ennek ellenére az eredmény várhatóan negatív lesz, mert a vízhiányból eredően akkora volt a termelés kiesés, hogy azt nem lehetett más bevétellel pótolni, mondta végezetül Sziráki Bence.

H. GY.

Az EU egyik prioritása az akvakultúra fenntartható fejlesztése

Nemzetközi téren is mozgalmas évet tudhat maga mögött az akvakultúra. Számos, hazai ágazatot is érintő nemzetközi eseményre került sor 2022-ben, amelyeken hazánkat Halasi-Kovács Béla, a MATE-HAKI vezetője, a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL) kapcsolatokért felelős elnökségi tagja képviselte. Mik voltak 2022 legfontosabb eseményei, milyen folyamatok zajlanak a globális térben és az Európai Unióban? Ezekre a kérdésekre kaptunk választ.

Globális szinten mindenképpen vissza kell idézni az előző év őszét, ugyanis 2021. szeptemberében Sanghajban tartották a Globális Akvakultúra-konferencia – Millenium 2020 című rendezvényt. Mint a cím is utal rá, az évfordulós rendezvény eredeti időpontja 2020 lett volna, azonban a covid-járvány közbeszólt. A nagyszabású konferencia talán legfontosabb eredménye az úgynevezett „Sanghaj-deklaráció” elfogadása volt, ami egy útmutató ahhoz, hogy az akvakultúra hogyan járulhatna hozzá optimálisan az ENSZ 2030-ra kitűzött fenntartható fejlődési céljainak megvalósításához. Érdeemes megjegyezni, hogy a deklaráció magyarul is hozzáférhető, a HUNATIP lefordította, és azt is érdemes kiemelni, hogy a MATE-HAKI a szervezetek egyike volt, amelyeket a FAO felkért a nyilatkozat támogatására.

A konferencia, illetve a nyilatkozat alapján a FAO és a Kínai Halászati Tudományos Akadémia Globális Fenntartható Akvakultúra-fejlesztési Partnerség (Global Sustainable Aquaculture Advancement Partnership) megalakítását kezdeményezte, ami egy önkéntes tagságon alapuló szervezet. A hálózat célja, hogy globális szinten segítse az érdekelteket az akvakultúra tudományos eredményeinek jobb megértésében, a fenntartható akvakultúra-technológiák folyamatos innovációjának előmozdításában az ENSZ milleniumi fejlődési céljainak a megvalósításában. A szervezet alakuló ülését online tartották 2022. november 22-én. Magyarország is részt vesz a kezdeményezésben, a MATE-HAKI alapító tagja a szervezetnek és mind az irányító, mind a tudományos területbe delegált tagokat.

A FAO Világ Élelmezési Fóruma

Az idei év másik kiemelkedő globális eseménye a FAO által Rómában október 17–21. között megtartott Világ Élelmezési Fóruma (World Food Forum) volt. Az egyhe-

tes óriási rendezvény két év óta az első személyes jelenléttel megtartott FAO esemény volt. Nagy hangsúlyt kapott, s az egyik központi eseménysor volt a „Youth Action Forum”, amelyen a fiataloknak a halászati ágazatba történő bevonását tárgyalták, míg a második kiemelt témakört a beruházásokat támogató „Hand in Hand Investment Forum”, jelentette. A harmadik kiemelt rendezvény a fejlődési célok eléréséhez nélkülözhetetlen tudományos eredményeket és célokat megfogalmazó „Science and Innovation Forum” volt.

QU Dongyu, a FAO főigazgatójának meghívására Halasi-Kovács Béla felkért előadóként vett részt ez utóbbi fórumon. Az intézetvezető a világ halászatának és akvakultúrájának fenntartható megújítását célzó „Kék átmenet” FAO program keretei között tartott szekción beszélt az

édesvízi akvakultúrájának a programban betöltött jelentős szerepéről. Bemutatta az átalakulást támogató innovatív megoldásokat a genetikai források fejlesztése, a technológiafejlesztés, a digitalizáció, valamint a körkörös gazdálkodást támogató megoldások területén. Kiemelte, hogy a globális akvakultúra-termelésben az édesvízi akvakultúra aránya meghatározó, így az itt létrehozott tudományos és innovációs eredmények alapvető jelentőségűek az akvakultúra globális fejlődése érdekében az emberiség számára nélkülözhetetlen egészséges, hozzáférhető és fenntartható fehérjeellátás területén. Az intézetvezető szövege továbbá arról is, hogy a fiatalok bevonása, oktatása, a fiatal gazdálkodók

életpályáját biztosító szabályozók kialakítása, valamint támogatása nélkülözhetetlen az akvakultúra-termelés értékeinek megismertetésében, elfogadásában és támogatásában, valamint az előregedő szakma megújítása szempontjából egyaránt.

A kisvállalkozások éve

Az idei évet a FAO az akvakultúra és halászati kisvállalkozások évének (IYafa) nyilvánította. A május 25–26-án Szarvason megtartott 46. Halászati Tudományos Tanácskozás fókuszában az akvakultúra-fejlesztés globális kihívásai álltak, amit a plenáris előadások során nemzetközi és hazai szakemberek elemeztek globális, európai és magyar nézőpontból. A konferencia a tudományos eredmények bemutatása mellett egyúttal az IYafa kezdeményezés megünneplését is célozta, hiszen a magyar haltermelésben tevékenykedő vállalkozások döntő hányadát a mikro és kis vállalkozások alkotják.

Panelbeszélgetés a FAO World Food Forumon

Az akvakultúra európai eseményei során mindenképp ki kell emelni az Európai Akvakultúra-termelők Szövetségének (FEAP) éves közgyűlését, amelyet a szervezet május 9–11. között Budapesten tartott. Az esemény házigazdája a FEAP történetében először volt a magyar tagszervezet, a MA-HAL. A hazai rendezésű esemény kiváló lehetőséget biztosított az európai ügyek mellett Magyarország bemutatkozására és a hazai haltermelés értékeinek megismertetésére. A közgyűlést Dr. Németh István, a MA-HAL elnöke köszöntötte, az Agrárminisztérium részéről Lengyel Péter, a minisztérium Halmazdálkodási Főosztály munkatársa üdvözölte. A FEAP közgyűlést videobejelentkezésben szintén ▶

- ▶ üdvözölte *Virginijus Sinkevicius* környezeti, tengerügyi és halászati biztos, valamint *Gabriel Mato* EP képviselő.

A közgyűlésen az európai ügyeket tárgyalták meg a tagok, különös tekintettel az Európai Parlament akvakultúrát érintő tevékenységére, az Európai Zöld Megállapodással kapcsolatos fontosabb teendőkre, az ETHA és a következő támogatási

fogó európai nagy kárókatona kezelési terv megalkotását, továbbá egy kiszámítható támogatást a kárókatona-helyzet átfogó tudományos felmérése, monitorozása és a szükséges beavatkozások finanszírozása érdekében.

A Tanács július 1-től kezdődő cseh elnöksége időszakában folyamatosan érdekelhető, hogy a soros elnökség kiemelt

daságok – jelentős természeti értékszolgáltatásuk ellenére – ilyen támogatást nem kapnak az Unióban. Ez pedig a termelés fenntarthatóságát nagymértékben veszélyezteti.

Az ülésen a MA-HAL képviseletében Dr. Halasi-Kovács Béla is két fontos üzenetet továbbított. Az egyik, hogy a tőgazdasági akvakultúra meghatározott jó gyakorlatát egyfajta organikus termelésként lenne szükséges elismerni az EU-ban, amely az akvakultúra területén nagymértékben hozzájárulhat a „Farm to Fork” stratégia fenntarthatósági céljainak teljesítéséhez. A másik, hogy egységes támogatási rendszer bevezetésére van szükség, amely a tőgazdasági akvakultúra működtetése eredményeként létrejövő komplex természeti, környezeti értékhalmaz fenntartásának támogatását biztosítja az Unió Regionális Vidékfejlesztési Alapjában meghatározott vidékfejlesztési céljaként.

Fotó: HKB

Akvakultúra-fejlesztési tanácskozás a cseh soros elnökség első hónapjában

rendszerre (ETHAA), valamint az ukrainai háború okán kialakult válsághelyzetre. A minden tekintetben kiválóan sikerült eseményt egy szombati szakmai kirándulás zárta az Aranypony Zrt. telephelyén, Rétimajorban.

Nagyüzem az Európai Parlamentben

Az idén is nagyüzem volt az Európai Parlamentben. 2022. május 11-én a nagy kárókatona európai helyzetéről tartottak meghallgatást. Ezen az eseményen kutatók mutatták be a jelenlegi helyzetet, illetve az akvakultúra-ágazat érdekvédelmi képviselői és zöld szervezetek mondták el véleményüket a kárókatona-kártétellel kapcsolatosan. Dr. Halasi-Kovács Béla a FEAP környezetvédelmi bizottságának elnökeként előadást tartott a kárókatona jelenlegi európai státuszáról, a közvetlen és közvetett kártételének mértékéről: az európai állomány éves halfogyasztása a rendelkezésre álló állományadatok alapján meghaladja a 300 000 tonnát. Beszélt arról, hogy a korábbi évek európai szintű kezelési tervei és EU parlamenti határozatai nem hoztak megnyugtató megoldást a gazdálkodók számára; továbbra is a lokális kezelések jelentik az egyedüli, de korántsem elégséges beavatkozási lehetőséget. Előadása végén javaslatot tett a Madárvédelmi Irányelvben megfogalmazott derogáció fenntartásának szükségességéről, ami alapvető fontosságú legalább a helyi beavatkozások fenntartása érdekében. Javasolta egy át-

ügyként kezeli az édesvízi-akvakultúra kérdését. Csehország brüsszeli állandó képviselete július 13-án rendezett konferenciát az Európai Parlamentben az európai akvakultúra jövőjéről. Az esemény magyar szempontból is kiemelt fontosságú volt, hiszen a tenger nélküli és tőgazdasági akvakultúra-fókuszú cseh halgazdálkodás hasonló kihívásokkal néz szembe, mint a hazai ágazat. A rendezvényen a cseh elnökség részéről *Martin Hlavaček* EP képviselő bemutatta az Európai Parlament akvakultúráról készült jelentését. Ezt követően *Martin Žižka*, a cseh agrárminisztérium halászatért felelős államtitkára tartott plenáris előadást az európai, kiemelten a tenger nélküli országok édesvízi akvakultúrájának értékeiről, kihívásairól.

Michal Kratochvíl, a cseh Halászati Szövetség igazgatója előadásában a tőgazdasági akvakultúra sajátosságaira hívta fel a figyelmet. Szólt arról, hogy a halastavak mesterségesen létrehozott és fenntartott objektumok, amelyek nagyterjedésű vizes élőhelyet alkotnak Csehországban és szerte a közép-európai régióban. Ezeknek a mesterséges vizes élőhelyeknek jelentős pozitív környezeti hatásuk van. Bemutatta, hogy a tőgazdasági termelési technológia hozzájárul a klímaváltozás hatásainak mérsékléséhez, a vízi tápanyagok hasznosításához. Felhívta az EP képviselők figyelmét arra az anomáliára, hogy míg a mezőgazdaság minden szegmense jelentős uniós támogatást élvez, addig a tőgaz-

Feladatok az Európai Bizottságnak

Az európai akvakultúra fejlődése érdekében október elején az Európai Parlament elfogadta az „Erőfeszítés a fenntartható és versenyképes uniós akvakultúra érdekében: az előre vezető útról” jelentést. A 24 oldalas dokumentumban az EP felszólította az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki európai előterjesztést a nagy kárókatona kezelésére. A tervnek tartalmaznia kell a támogatható megelőző intézkedéseket, a veszteségek és intézkedések költségének megfelelő kompenzálására vonatkozó javaslatot uniós vagy nemzeti forrásból, és hogy a finanszírozás egyúttal biztosítsa a tudományosan megalapozott megelőző intézkedéseket, a nyomon követést, az intézkedések hatásainak rögzítést és elemzést. Az EP felszólította a Bizottságot, hogy készítsen azonnali iránymutatást és akciótervet a madárvédelmi irányelv 9. cikkelyében megfogalmazott derogáció megfelelő hatékonyságú alkalmazása érdekében, és értékelje a jelenlegi jogszabályok módosításának szükségességét ott, ahol megelőző intézkedésre van szükség pénzügyi vagy társadalmi hatásaik miatt.

Hazai ágazati szempontból jelentős esemény volt, hogy az Agrárminisztérium meghívására 2022. június 22-én kétnapos látogatást tett Magyarországra az Európai Bizottság Tengerügyi és Halászati Főigazgatóságának (DG MARE) vezetője, *Charlina Vitcheva* főigazgató. Útja során hangsúlyozta, hogy tengerügyi és halászati főigazgatóként Magyarországra vezetett az első útja, ami jelzi, hogy kiemelt figyelmet fordít az édesvízi, azon belül is a hagyományos közép-európai tőgazdasági akvakultúra értékeire. A látogatás első napján Bu-

dapesten tárgyalt az AM halgazdálkodásért felelős államtitkárával és a Halgazdálkodási Főosztály, illetve a MAHOP IH munkatársaival, majd délután az akasztói halgazdaságban a MA-HAL vezetőségével és tagjaival találkozott.

Második nap Szarvasra látogatott, ahol a MATE-HAKI, a HUNATIP és a NACEE vezetői fogadták, akik tájékoztatták a hazai K-F-I-helyzetről. Charlina Vitcheva meglátogatta a Szarvas Fish Kft. szarvasi telephelyét is.

A megbeszélések egyik fontos üzenete volt, hogy a tógazdálkodás komplex természeti-társadalmi értékeinek fenntartása érdekében elengedhetetlen annak európai uniós elismerése és támogatása. A főigazgató ennek fontosságát elfogadva kiemelte, hogy ezt az akvakultúra alap (ETHAA) mellett egyéb alapoknak is támogatnia kellene, mivel a tógazdasági haltermelés eredményeként létrejövő komplex értékhalmoz nem az európai akvakultúra közvetlen fejlesztését jelenti, hanem természetvédelmi és vidékfejlesztési célokat is szolgál. Az ágazat másik kiemelt üzenete az édesvízi akvakultúra területén megvalósuló innováció erősítése. Az Európai Bizottságnak sürgősen tennie kell a jelenleg fennálló súlyos finanszírozási aránytalanság ellen, hiszen az elmúlt hét évben a tengerrel nem rendelkező, így édesvízi akvakultúra-fókuszú – elsősorban közép-kelet-európai – tagállamok kutatás-fejlesztési támogatása nem haladta meg az 5 százalékot. Amennyiben ez a helyzet nem változik meg alapvetően, úgy az EU nem fogja tudni kihasználni az édesvízi akvakultúra innovációs potenciálját, és akkor még inkább lemarad az akvakultúra globális versenyben.

Innováció és fókuszált kutatások

A Bizottság „Fenntartható kék gazdaság és akvakultúra” című rendezvénye szeptember 22-én zajlott, szintén magyar részvétellel. Az egész napos rendezvényt három panelben szervezték. A panelek témakörei a következők voltak: (1) az akvakultúra, mint a fenntartható és ellenálló kék gazdaság része az EU régióiban; (2) akvakultúra és természetvédelem az EU-ban; (3) regionális központok az akvakultúra innovációjáért. Halasi-Kovács Béla a harmadik panelben egy kiemelkedő példaként mutatta be a szarvasi régióban szerveződött kék gazdaság elemeit, kiemelve az akvakultúra termelés, tudás és innováció központi szerepét. Kifejtette, hogy a siker érdekében szükség van a megengedő (helyi) irányító tevékenységre, az innovatív termelőkre, a fókuszált kutatásokra és a támogató közösségre. Hangsúlyozta ezen a fórumon is, hogy az édesvízi akvakultúra-fejlesztés

K+F+I tevékenységének európai uniós támogatása rendkívül aránytalan és ennek hatékony megváltoztatása nélkül az Európai Unió lemarad a globális akvakultúra-versenyben.

A lezajlott események alapján a legfontosabb, hazai ágazatot alapvetően érintő folyamatokról az intézetigazgató elmondta, hogy mind a globális, mind az európai térben egyértelműen az akvakultúra fenntartható fejlesztése jelenik meg prioritásként, ezzel együtt az egészséges akvakultúra-termékek biztosításának szükségessége is megfogalmazódott. Emellett a legfontosabb célok a klímaváltozás hatásainak csökkentése, az akvakultúra ellenállóképességének növelése. A World Food Forum egyik fontos megállapítása az volt, hogy bár képesek vagyunk megfelelő mennyiségű élelmiszert előállítani 8 milliárd ember számára, ennek ellenére 1 milliárd ember éhezik a Földön. Globális szinten az ENSZ fenntarthatósági céljai, valamint a FAO ezzel összhangban álló, 2022–2030 közötti „Kék átalakulás” című dokumentumai mutatnak irányt ennek az ellentmondásnak a megoldására. Az Európai Unió szintjén a zöld megállapodás, illetve az annak megvalósítása érdekében kidolgozott nemzeti stratégiák fogalmazzák meg a legfontosabb célokat. A velük kapcsolatos jogszabályok megalkotása folyamatban van.

Jövőre is sok rendezvény lesz

Az európai jogalkotás nyomon követése és az ágazati érdekek megjelenítésében jelentős szerepe van az európai szervezeteknek – FEAP, Copa-Cogeca, az Európai Bizottság Akvakultúra-tanácsadó Állandó Testülete (AAC) – amelyekben a MA-HAL egyre jelentősebb szerepet tölt be. Idén is számos olyan kérdés napirendre került, amelyek meghatározóak a hazai ágazat versenyképessége szempontjából. Ilyen például az élővilág akvakultúra-termelésre gyakorolt hatásainak kompenzálása, a fenntarthatósági sztenderdek meghatározása, az akvakultúra-termékek környezeti lábnyomának a meghatározása; az ágazat dekarbonizálásának a kérdése, az organikus termelés meghatározása, a halegészségügyi és -jóéleti szabályozások kérdésköre; a háború, az aszály és a klímaváltozás okozta nehézségek kezelése.

Az idei év fontos teendője volt - az európai térben is - az ETHAA körüli szakmai egyeztetés. Ennek példája, hogy a Bizottság szeptemberre elfogadta a FEAP és AAC által javasolt kríziskompenzáció szükségességét, és új szabályokat vezetett be az idei év gazdasági kihívásainak részleges kompenzálása, az akvakultúra-ágazat versenyképességének a megőrzése érdekében. Ezek az intézkedések a hazai ágazatot is

közvetlenül érintik. Jó esély látszik egy hazai kompenzációs intézkedés bevezetésére az ideai gazdasági károk enyhítése céljából.

Év végén már előre is kell tekinteni. A fent írt érdekvédelmi tevékenység az unióban és globális szinten is folytatódik, jó részt a FAO-val együttműködésben, de azokon kívül több hazai kezdeményezésű nemzetközi esemény szervezése is végső szakaszába lépett.

2023. április 19–20-án a FAO-val együttműködve szakértői workshopot rendezünk Szarvason a halivadék-utánpótlás fejlesztéséről édesvízi akvakultúrában. 2023. május 4–5-én, szintén Szarvason, a MA-HAL lesz a szervezője és házigazdája a következő Nemzetközi Pontykonferenciának. A jövő év kiemelt hazai érdekeltsgű rendezvénye az Európai Akvakultúra Társaság (EAS) éves konferenciája, bár Budapest helyett végül Bécsben kerül rá sor. A rendezvény méretét jellemző, hogy a budapesti Kongresszusi Központ nem volt elég nagy a több ezer résztvevő számára. Ugyanakkor a konferencia szervező bizottságában a magyar szakemberek a meghatározók, akiknek az volt a közös javaslat, hogy ha már a konferencia nem jött Budapestre, akkor a magyar akvakultúra-ágazat valamennyi szereplője menjen el Bécsbe, és egymással összefogva képviselje a magyar édesvízi halgazdálkodást.

HALASI-KOVÁCS BÉLA

MA-HAL

A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet az előző évekhez hasonlóan térképen is megosztja a karácsonyi termelői halárusító helyek adatbázisát, amely tagjaink állandó és ideiglenes halárusító pontjait és halboltjait tartalmazza. A haltermelők számára az adatbázis kitöltésének a határideje 2022. december 9. (www.magyarhal.hu)

Biztonságos a magyar ponty

Ma már többnyire elfogadott tény, hogy a halhús fontos fehérjeforrás az emberi táplálkozásban. Ugyanakkor fontos arról is beszélni, hogy a halhús egészséges étel, és a fogyasztásban Európa-szerte új trendek jelentek meg. Az édesvízi akvakultúra szerepe megnőtt, mivel a tengerben fogott halak fogyasztásával kapcsolatban egyre több minőségi probléma merül fel. A tudatos fogyasztók ma már nagyon is éberren figyelik, hogy mi van a termékek címkéjén, és annak függvényében vásárolnak. Milyen irányba kell változnia a hazai tógazdasági haltermelésnek? Prof. Dr. Urbányi Bélával, a MATE egyetemi tanárával, a MA-HAL tudományért, oktatásért, innovációért és szaktanácsadásért felelős elnökségi tagjával kerestünk választ e kérdésekre.

• **Professzor úr, a közelmúltban Riminiben tartott EAS-konferencián sok új információt szerzett az európai halhús fogyasztási trendekről. Miért érdemes odafigyelni ezekre a változásokra?**

– A Világ Élelmiszeügyi Szervezete, a FAO két évente közli statisztikai adatait, ezért a 2020-ban összegyűjtött adatokkal tudunk dolgozni. Az adatok szerint a bolygón termelt összes hal mennyisége 180 millió tonna körül mozog, aminek 46 százalékát édesvízi akvakultúrában állítják elő. De az előrejelzések szerint 2030-ra – beleértve a növekvő népességet és a termelésre, a tengeri halfogásra ható különböző negatív változásokat – ez a 46 százaléka 53 százalékra bővül. Magyarán, a korábbi trend megváltozik, és a természetes vízi halfogás vezető szerepe megszűnik.

• **Mi a probléma a természetes vízi halfogással, a tengeri halászattal?**

– A National Geographic már évekkal ezelőtt közölte a címlapján, hogy az óceánok halkészlete elfogy, s az óceánok kiürülnek. A 180 millió tonnás halfogásból 90 millió tonna származik óceánból és tengerből. De a halállomány fogyása miatt az Európai Unió a jövőben nem engedi a korlátlan lehalásztást. Vizsgálják azt is, hogy a halászhalók milyen méretű halakat fognak. Hiába van nagyobb méretre szabva egy háló, ha a kisebb halak is fennakadnak benne, és emiatt a halállomány nem tud megújulni, ez által csökken az egyedyszám. Az a hal, ami kikerül a tengerekből, nos, ezekkel is akad probléma. Riminiben külön szekcióban foglalkoztak azzal, hogy a tengerekre, óceánokra milyen nyomás, mondhatni környezetszennyezési terhelés nehezedik, és az milyen problémákat okoz a tengeri akvakultúrában. Naponta hallani, hogy milyen mikroműanyag-szennyezést mutatnak ki a halhúsban, ami nem csoda, mert műanyag hulladékszigetek alakultak ki az óceánokban, amelyek

folyamatosan bomlanak. És terheli a környezetet a kőolaj és földgáz kitermelése, mivel akarva-akaratlanul nem odavaló kemikáliák kerülnek a vízbe. Ugyanez elmondható a hajózás környezetszennyezéséről is, hiszen az óceánokon kijelölt útvonalakon zajlik a hajóforgalom, ahol állandó a szennyezés. Tény, hogy ezek a szennyezések előbb-utóbb bekerülnek a táplálékláncba, így a tengeri halakban is akumulálódnak a káros anyagok. A tengeri halhús csak komoly kontrollal kerülhet piacra, tehát zömében egészséges halat visznek piacra, de a veszély, a fenyegetettség napirenden van.

• **Változott-e a laboratóriumokban a halhúsminőség mérésének a módszertana?**

– Azok a laboratóriumi technikák, amelyekkel a halhús minőségét ellenőrzik, folyamatosan fejlődnek, egyre jobbak, és egyre nagyobb szűrőn keresztül mérik a minőséget. Korábban néhány fő paramétert megnézték az eltarthatóságot illetően, és az adott hatóság ezt a határidőt igazolta. Most már olyan okos (smart) technológiákkal dolgoznak, amelyekkel hosszabb ideig tartható el a halhús, persze, ha nem szennyezett, és nem beteg halból származik. Ezek a vizsgálatok ma már sokkal gyorsabban, precízebben elvégezhetők a korszerű berendezéseknek köszönhetően. De még így sem lehet minden esetben biztos a vásárló abban, hogy az van a csomagban, amit ráírtak. Például az osztriga esetében az adriai osztriga közel sem olyan értékes kereskedelmi, fogyasztói szempontból, mint az Atlanti óceánból származó osztriga. A kereskedők kihasználják a fogyasztók tudatlanságát, és az adriai adják el óceáni terméként. De a laboratóriumban már ki tudják mutatni mikrobiális mérésekkel, hogy az osztriga honnan származik. A minőségellenőrzési technikák, amelyek a fogyasztók biztonságát szolgálják, szerencsére gyorsan fejlődnek.

Prof. Dr. Urbányi Béla egyetemi tanár

• **Ami eddig elhangzott, jó hír az akvakultúra szereplőinek, mivel várhatóan bővül a piacuk. Az édesvízi akvakultúra tud-e élni a lehetőséggel?**

– Hát ez jó, de nehezen megválaszolható kérdés. A rimini konferencián – legalábbis számomra ez volt a fő üzenete a rendezvénynek – egyfajta segélykiáltás hangzott el az akvakultúra európai ágazatától annak érdekében, hogy cselekedni kell. A korábbi hasonló rendezvényeken ugyanis a száz szekcióból 98-ban tengeri akvakultúrával kapcsolatos fejlesztést, kutatást, eredményeket tárgyaltak. És volt két „futottak még” szekció, amikben az édesvízi akvakultúra problémáival foglalkoztak. Mostanra azonban megváltozott a helyzet, mivel már a szekcióülések 20 százaléka kimondottan édesvízi témakörre koncentrált, és még a tengeri szekciók ülésin is napirendre kerültek az édesvízi akvakultúra és haltermelés kérdései.

Egy kicsit megdöbentett, hogy a fejlett nyugati országokban egyre nagyobb az érdeklődés az iránt, hogyan lehet jobban kihasználni az édesvízi haltermelésben rejlő lehetőségeket, hogyan lehet több, jó minőségű halhúst előállítani az édesvizekben. A franciák komoly állami programot indítottak el azért, hogy a tógazdaságokban változatosabb halfajok termelése valósuljon meg. A francia tavakban is a ponty a fő halfaj, de a fogyasztók szeretnék keszeget, ragadozó halat is vásárolni. A program kidolgozásában egyébként magán cégek vesznek részt a kutatókkal együtt. Megezték, hogy a különböző termelési szerkezetben mennyit tudnak termelni, milyen hatékonysággal, profittal. Azt is megvizsgálták, hogy mennyire fenn-

tartható módon lehet termelni, és hogy milyen lesz a halhús minősége. A program során a hagyományos termelési szerkezetet megbontják, s a ponty mellett nagyobb százalékban termelnek ragadozó, más növényevő halakat. Lehet, hogy kevesebb lesz a mennyiség, de a profitjuk nagyobb lesz, mert drágább halhússal jelenhetnek meg a piacon. Idézve a francia kollégát, le kell dönteni a dogmákat, és a tavakban megtermelőző táplálékforrásokat (plankton) jobban kell hasznosítani.

• **Amiről Ön beszél, arra idehaza Woynarovich Elek és Horváth László professzorok komplett termelési rendszert dolgoztak ki, amit más földrészekben is sikerrel elterjesztettek...**

– Azt látom, hogy idehaza mintha elfelejtettük volna a professzorok tanításait, és a természetes hozammal kevésbé foglalkoznánk. A szerves trágyára – kellő mennyiségben – szükség van az alga, és a plankton termeléshez, erről számos kiváló szakmai és egyetemi tananyag áll rendelkezésre, nem kell újból felfedeznünk a spanyolviaszt, csak kicsit gondolkodni kell. A franciák kimutatták, hogy a természetes hozammal nevelt hal húsa sokkal jobb minőségű, ízű, mint a tápon nevelt halé. De kanyarodjunk vissza a hazai tógazdaságokhoz. Az az aranygeneráció, aki a hazai akvakultúrát világszínvonalra emelte, és büszkévé teszi a fiatalabb szakembereket azért, mert ha bárhol a világon meghallják, hogy magyar vagy, akkor az akvakultúra biztos szóba kerül, és felnéznek ránk. Nagyon sok magyar haltermelő világszerte letette a névjegyét, mert haltermelést, haltartást tanítottak. Helybe vitték a tudást! A magyar halászati ágazat 26 ezer hektárját 60 százalékban 65-70 év fölötti vezetőkkel működtetik a tulajdonosaik. Ha az ő tudásuk, ismereteik elvesznek, mert nem megy végbe a generációváltás, az nagyon komoly hatással lesz az ágazat teljesítményére. Ezért folyamatosan tájékoztatni kell róla a MA-HAL tagságát, hogy milyen újdonságok jelennek meg a termelési rendszerekben.

• **Mi volna az optimális jövőképe a hazai halászati ágazatnak?**

– Húha, ez is nehéz kérdés... A FAO szerint globálisan az édesvízi akvakultúrából származó halhús fogja pótolni az állati fehérjeforrás hiányát. Persze, most nincsenek jó kilátások, mert aszály, energiaválság, takarmány és egyéb input anyagok drasztikus áremelkedése sújtja az édesvízi akvakultúrát is. Nagy a nyomás az ágazat szereplőin a klímaváltozás miatt, ugyanakkor még nem beszéltem a humán erőforrás óriási hiányáról. Nagyon nagy összefogásra van szükség az ágazati vállal-

kozi szereplők és a tudományos szakemberek között azért, hogy az újabb és újabb kihívásokra jó válaszokat tudjunk adni. És ismételtelen hangsúlyozom, hogy egy halastónak jó gazdája kell lennie, és a helyes gazdálkodási gyakorlatot kell alkalmaznia. A hazai ágazat műszaki szempontból még mindig a múlt század '70-es éveinél tart, pedig a rimini konferencián már az édesvízi akvakultúrában használatos precíziós gazdálkodás eszközeit, lehetőségeit is bemutatták. Olyan online rendszereket dolgoztak ki, amely akár az egész hazai tógazdasági rendszer működését is képes ellenőrizni, s a tógazdát minden fontos információval ellátni. Olyan okos megoldású berendezések vannak, amelyekkel a tóban megjelenő problémákat azonnal kezelni tudják, mint például az oxigénhiányt, a halállomány egészségi állapotát. Szükség van új IT-alapú technológiák bevezetésére.

• **Szóljunk külön a hazai pontyállományról is, mert szerintem egyedüli az a fajtabőség, ami a hazai pontytermelést jellemzi.**

– Nagyon fontos dologról beszélünk. A magyar ponty genetikai bázisa ugyancsak nemzetközi elismerésnek örvend. Olyan ponty génbank van a kezünkben, amiből a külföldiek is tudnak profitálni, lásd a nasi cí pontyot egy magyar génbankból „mentették meg” és telepítették vissza. A csehek például koi-herpeszvírusra rezisztens pontyot nemesítettek, amelynek az apai ága a tatai pikkelyes ponty. Itt ülünk egy hihetetlen nagy értékű bázison, amiről kevesen vesznek tudomást. De az emberi természet olyan, hogy akkor fedezi fel a körülötte lévő értékeket, amikor szorít a cipő. Most azt az időt éljük, amikor egyre nagyobb a nyomás a haltermelőkön, és a halakon is a délről jövő új betegségek, kórokozók miatt. A génbankunkban biztosan megtalálhatjuk azokat az ellenálló pontyfajtákat, amelyek a klímaváltozás okozta kihívásokra is jól reagálnak. Megint csak hangsúlyozom, hogy össze kell fogni egy pontyprogram elindításához is, hiszen 5-10 év kutatói, nemesítői munkára van szükség a rezisztens fajta előállításához, amihez az állami segítség is elkel, és a finanszírozásba a magán vállalkozásainknak is részt kell vállalniuk. Hozzáteszem, hogy a program megvalósítása után kiváló üzletet is tudnánk generálni, és Magyarországon visszanyerné azt a vezető szerepét a pontytenyésztés területén, ami korábban bennünk jellemzett. Szerintem az ágazat egyik kitorrészi pontja lehet a pontyprogram megvalósítása. Ez olyan innováció, ahol a tudomány és a hazai gazdálkodói szürkeállomány közösen alkotna nagyot.

• **Büszkék vagyunk rá, hogy 34 ponty tájfajtaival dolgozunk. Ön szerint sok vagy kevés ennyi tájfajta?**

– A környező országok pontytermelői kicsit értetlenkedve fogadják ezt a fajtabőséget. Nem tisztem minősíteni, hogy sok-e vagy kevés a tájfajtánk, de tény, hogy szükség van rájuk. Elsősorban küllemi, szaporodás biológiai és növekedési tulajdonságokra minősítik őket, de génállománybeli különbségeket még nem vizsgáltunk. Vannak olyan műszerek, technikák, amelyekkel elkészíthetnénk a ponty tájfajták genom térképeit, s ha ez a kezünkben lenne, akkor könnyebben tudnánk a klímaváltozáshoz alkalmazkodó, rezisztens fajtákat létrehozni. Nem tártuk még fel a ponty genetikáját, pedig ez is óriási lehetőségeket rejt magában.

• **Ön is szorgalmazza az ágazati szintű összefogást. Szerintem a 2023-ban induló MAHOP Plusz támogatási program jó lehetőséget kínál az összefogásra, mivel kiemelt szerepet kap a kutatás, fejlesztés, innováció.**

– Bár a MAHOP Plusz programot még nem fogadta el Brüsszel, de tudjuk, hogy milliárd fölötti támogatási lehetőséget kap az ágazat a kutatás-fejlesztésre, az innovációra. Ezt a forrást nem volna szabad haszontalanul felhasználni, és nem volna szabad elaprózni a pénzeket. Az ágazat kenyérhala a ponty, ezért is beszéltem az előbb a ponty programról, amelybe a gazdálkodókat is be kell vonni. Meg kell tudni, hogy a tógazdák milyen pontyot szeretnének termelni, s az ő igényeikhez igazodóan kell a pontyfajtát nemesíteni.

• **Mit szólna ahhoz az ötletemhez, hogy az új uniós támogatási program felhasználásával a MA-HAL vezetésével kellene kialakítani azt a kutatási-fejlesztés, innovációs programot, amelyet konzorcium keretében, az egész ágazat hasznára történnének meg a kutatás-fejlesztések, és jönne létre az innováció. Ha egy kézben összpontosulna a program végrehajtása, akkor nem aprózódna el a forrás sem.**

– Jó az ötlete! Annál is inkább, mert most ég a ház. Le kell ülnünk, egymás szemébe kell néznünk, és el kell döntenünk, hogyan fogunk ebből a válságból közösen kijutni. Nem csak rövid távú, hanem középtávú, és hosszú távú elképzelésekre van szükség, mert nem egyéni megoldásokat, hanem ágazati érdekeket kell szem előtt tartani.

• **Kényes téma a magyar pontyhús minőségének a meghatározása. Volt már kísérlet arra, hogy a húsmínőség paramétereit meghatározzák, de a tájfajták különbségei miatt nem sikerült egységes véleményt kialakítani a szakmának.**

– Kétségtelen tény, hogy azonos tartási körülmények között más lesz egy-egy tájfajta zsíroszövetétele, húskihozatala stb. Nem mindegy, milyen a tó altalaja, milyen a bejövő víz minősége, milyen a tó mélysége, és még sorolhatnám, azaz az adott tavi környezethez kell megtalálni az ideális ponty tájfajtat. Idehaza évtizedek óta befejeződtek a korábban *Bakos János* által vitt ponty kutatások, és áttörő eredményre az utóbbi években nem volt példa.

• **Ön szerint mi a korlátja a hazai halfogyasztás növekedésének?**

– A halhúsnek mindig adottak voltak a helyettesítő termékek, elsősorban a baromfihúst említhetem. Egyetemi hallgatókkal beszélgettem a halfogyasztási szokásairól, és arról, hogy melyik halterméket veszi le a polcra. Azt mondták, hogy ha a csomagolásra nem írják rá, hogy ez a termék fenntartható környezetből származik, akkor nem veszik meg. Tudatosan vásárolnak, nem veszi a tömegtermelésből származó terméket, számukra fontos, hogy a legkisebb ökológiai lábnyomot hagyó természetközeli rendszerben neveljék a halat. Megkérdeztem magamtól, hogy van-e ilyen jelzés a haltermékek csomagolásán? Természetesen nincs, pedig fontos volna feltüntetni. Most, hogy az állati termékek árai egyre inkább kiegyenlítődnek, a címke feliratait is felül kellene vizsgálni. A címkézésnek szigorú uniós előírásai vannak, de a marketinglehetőségeket nem használjuk ki. Ugyanis ha feltüntetnénk, hogy teljesen ellenőrzött környezetből származik a haltermék, akkor a magasabb árat könnyebben megfizetik a tudatos vásárlók.

• **Végezetül azt kérdezem, hogy valóban kiváló minőségű-e a magyar halhús?**

– Igen, az. Egy évvel ezelőtt zártuk le a „Happy fish” projektet, aminek keretében megvizsgáltuk, hogy a magyar ponty valóban mentes-e a fogyasztó által nem kedvelt nehézfémektől és egyéb szennyezésektől. A végeredmény szerint a magyar halhús minden ilyen szennyezéstől mentes, sem a zsírban, sem a májban nem találtunk nehézfémeket vagy más káros anyagot. Szerintem olyan a termelési környezetünk, hogy a halhúsban nem jelennek meg káros anyagok, így a minősége valóban kiváló. A magyar ponty biztonságos. Persze, a hús minőségét el lehet rontani, ha fertőzött takarmánnyal etetünk, ha elkap az állat valamilyen betegséget stb. De ha bevizsgált takarmányt adunk a halszártnak, ha folyamatosan figyeljük a vízminőséget, ha a trágya antibiotikumtól és kórokozótól mentes, akkor nagyon jó minőségű halhúst állítunk elő. A családok karácsonyi asztalára is ilyen halhús kerül.

HAJTUN GYÖRGY

A Magyar Haltani Társaság közleménye

FOTÓ: SALLAI ZOLTÁN

HTTP://BLSHE.HU/

HTTPS://WWW.TISZATOELOVLAGA.HU/

Több mint tízéves hagyományt követve ez évben is közönségsválasztás dönti el, hogy melyik halfajunk legyen 2023-ban az év hala. Az akció célja őshonos halaink népszerűsítése.

Szavazni 2022. december 31-én déli 12 óráig lehet a Magyar Haltani Társaság honlapján.

Egyik jelöltünk a *lapi póc*, egy apró termetű, zömök bennszülött halfajunk. Úszósugarait egymástól függetlenül képes mozgatni, ezért kapta a "kutyahal" elnevezést. Barnás színezetét az oldalvonal helyén lévő aranysárga csík díszíti. Egykor tömeges állományai mára elszigeteltté váltak, holt medrekben, lápokban, kisméretű állóvizekben és vízfolyásokban vannak jelen. Fokozottan védett, eszmei értéke példányonként 250 ezer forint.

Másik jelöltünk a *sügér*. Testhossza

ritkán éri el a 30 centit, feje a testéhez képest nagy. Egyik legfontosabb ismertetőjegye az első hátúszó végén megfigyelhető fekete folt. Kis folyók alsó, róla elnevezett sügérzónájában, valamint nagyobb vízfolyások nyugodtabb vizeiben él, de megtalálható növényekkel benőtt kisebb, de mély állóvizek, holt medrek parti zónájában is. Sporthorgászati értéke az évek során felértékelődött, ize a süllőével vetekszik.

Harmadik jelöltünk a szintén kis termetű *selymes durbincs*. Egyedi ismertetőjegye oldalának hosszanti csíkozottsága. Áramlásokkedvelő halfaj, leggyakrabban a közepes és nagyobb folyók domb- és síkvidéki szakaszain találkozhatunk vele. Közvetlen gazdasági jelentősége nincs. Védett, eszmei értéke példányonként 10 ezer forint.

Magyar Haltani Társaság

ELADÓ PAKSON A DUNA PARTJÁN TALÁLHATÓ „SZÁRCSA-BÁRKA”,

egy Dunára telepített, úszó halértékesítő létesítmény. Bruttó mérete 12 x 4 méter, két végén zárt helyiségekkel rendelkezik, és hét darab haltároló rekesszel, melyek mélysége 1,4 méter.

A bárka megközelítése a partról kiépítésre került, a közművek közül villanyáram van bevezetve. 50 éves partbérleti szerződéssel rendelkezik, amiből még mintegy 30 év hátravan. A bárka parti szemléje 15 évig érvényes.

A bárka állapota karbantartott, újszerű.

Minden további halértékesítéshez szükséges engedéllyel és feltétellel rendelkezik.

Irányára 20 000 000 Ft (Áfa-körön kívüli)
Érdeklődni: Vass Antal, +36 (20) 418-4341.